

Omenalaatikko

Istuin kirkon kupeessa rautatiesillan lähellä ja katselin järvelle. Oli kaunis kesäinen päivä. Taivas hymyili. Tuulenvire ajoi pieniä aaltoja ja aurinko laski veteen hopeansa. Oli ihmeen kaunis näky. Miten tuolloin tullut mieleeni Kemijärven muinainen historia. Täällä on jo kivikaudella ollut asutusta, ensimmäinen asukas on oletettavasti ollut Muhokselta tullut Paavo Halonen.

Lappi oli 1600-luvulla synkimmässä pakanallisessa pimeydessä.

Palvonta menoissa käytettiin rumpuja. Pappien toimesta rummut hävitettiin, yksi ainoa säilyi, se on Tukholmassa museossa.

Palvottiin kiviä, staaloja ja kantoja. Yksi palvonta- ja uhripaikka oli Ämmänniemi. Jotkut historioitsijat kirjoittivat, että lappalaiset uhrasivat lapsiaan, mutta todennäköisempää on, että uhreina olivat porot ja hopeaiset arvoesineet.

Shamaanit olivat heille sanansaattajia ylisen ja alisen maailman välillä. Mitä kauempaa pohjoisesta shamaani oli, sitä voimallisempi hän oli.

Pappien aktiivinen toiminta tuotti tulosta ja uskonnolliset menot tulivat pakanallisten riittien tilalle. Vaikka seurakunta oli laaja ja käännytystyö kahden miehen harteilla työ tuotti tulosta.

Kemijärvellä ja Inarissa kummassakin oli vain yksi pappi ja tiettömät erämaataipaleet kuljettavana, kristinusko levisi lappalaisten keskuuteen.

Ensimmäinen kirkko rakennettiin 1600-luvulla ja toinen luvun loppupuolella, asukkaat kustansivat itse toisen kirkonrakentamisen. Pappina oli kirkkoherra Gabriel Tuderus ja Inarissa Esaijas Fellman. Kuningatar Kristiina lahjoitti kellotapuliin kellot.

Viimein herään tähän päivään. Olen ohikulkumatalla, mutta sydämeni tänne jäi. Meni vuosia ennen kuin palasin. Olin saanut töitä Kuusamosta ja mies täältä. Mies oli vuokrannut vaatimattoman huoneen Särkikankaalta. Kalusteena oli vuode, omenalaatikko ja öljykamiina. Kävin muutaman kerran yökylässä, joka kerta isäntä tuli aikaisin, kun olin vielä yöpaidassa, lisäämään öljyä. Ihmettelin, kuinka paljon öljyä paloi, kun sitä piti niin usein

Hsätä?

Kaamoksesta kaikki puhuivat ja valittivat pimeyttä ja
masennusta. Minulle tuo käsite oli aivan outo.

Lappi on vailla päivää

punaoranssia iltaruskoa

ihmiset puoliuudessa

horteessa kuin karhut

lumisen metsän silmät

savunharmaat aamulla

sinihämyiset illalla

aamu ja ilta kohtaavat

öisen kurkihirren alla

lumen hohto taittuu

umpilumessa tummat vanat

loppuvat mökin portaille

lumi narisee jalkojen alla

nurkissa räsähtelee

pakkanen oikoo selkäänsä

ikkunasta kynttilä heittää

Mökissä sydän sulaa

tervaksen tuoksu latvukset löytää

tuuli nukkuu

lumet männikön hartioilla

pihkalta maistuvat oksien jäiset taakat

humaus

metsä on hiljaa

On aurinkoinen päivä ja hiihtelen Kuusamon hangilla. Tutustun tykkylumeen. Luulin kaunista lumen peittämää puuta pehmeäksi, mutta se oli erehdys. Opin myös varomaan porojen kaivamia kuoppia laduille. Ne etsivät jäkälää syötäväksi ja kuopivat lumen pois maahan asti. Ne seisoa jököttävät ladulla eivätkä siirry syrjään, vaikka kuinka huusin niille.

Sain viimein töitä aluesairaalasta ja muutin Kemijärvelle. Pian ammattioppilaitoksessa avautui paikka ja saimme kunnon asunnon. Oli tähtikirkas taivas, yhtäkkiä rävähti värikäs leimaus, kun tulikettu juoksi yli taivaankannen. Yhtenä iltana kävimme kaatopaikalla. Siellä roihusi isot tulet. Muutama poro käyskenteli nuotion lähellä. Niiden varjot heijastuivat tummaan metsään. Elämä Kemijärvellä oli rauhallista, sopivan kokoinen kauppala kaikki mitä tarvitsimme oli lähellä. Kauppala oli perustettu 1957 ja kun maalaiskunta liitettiin kaupपालaan, tuli kaupungista pinta-alaltaan Suomen suurin kaupunki liitos tehtiin 1973.

Tuli kesä ja sääsket ja mäkärät. Mäkärät purivat silmäluomet verille ja sääsket inisivät yöllä niin, ettei pystynyt nukkumaan. Valoisat yöt vaikka ikkunat peitti monellakin huovalla, aurinko pilkisti jostakin raosta. Samana kesänä oli sopulien maihinnousu. Ne eivät olleet mitään Koiviston sopuleita vaan oikeita Lapin omia kasvatteja. Ärtyisät pienjyrsijät etenivät määrätietoisesti kohti päämääräänsä. Nyt oli pöllöillä ruokaa.

Kun pääsimme vähän rikastumaan, ostimme kunnan pöydän ja omenalaatikosta tuli hellapuiden koti. Kemijärvellä viihtymiseen vaikutti se, että sinne tuli ensimmäinen yhtenen kotimme.

Taustaa

G.A. Andersson: Kemijärven pitäjän vaiheita

Painettu Lapin Kansan Kirjapaino Oyzn Kirjapainossa 1957

M.A. Heikinheimo; Kemijärven, Kuolajärven ja Kuusamon

Knihtikondrahdit ja niitä seuranneet toimenpiteet.

Agraaripoliittinen tutkimus

M-L. Vierelä: Lähtevien junien laiturilla

Suomi 100 runokirjaa Mediapinta 2017